

Upravišтво: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Iskratni oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Iskratno zastopstvo za oglašje iz Italije in inozemstva: LPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
ekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTR

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina ena mesečno Lr 18.—,
za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Ju-
tro« Lr 36.50

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5. — Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Der deutsche Abwehrrsieg bei Nikopol

1754 Panzer, 533 Geschütze und zahlreiches Krieg gerät erbeutet. Verbindung mit abgeschnittener deutscher Kampfguppe wesilich Tscherkassy hergestellt

Aus dem Führerhauptquartier. 18. Febr. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Südöstlich und nördlich Kriwoi Rog trafen die Sowjets gestern mit starken Infanterie- und Panzerkräften zum Angriff an. Es entwickelten sich schwere Kämpfe, die noch andauern. Besonders in einer Einbruchsstelle südöstlich der Stadt wird erbittert gekämpft.

In den schweren Kämpfen im Raum von Nikopol haben ostmilitärische, bayrische, rheinisch-westfälische, sächsische, mecklenburgische, pommerische und ostpreussische Divisionen unter dem Befehl des Generals der Gebirgstruppen Schoerner und der Generale Brandenberger, Bileth und Kreysing in der Zeit vom 5. November 1943 bis 15. Februar 1944 in Angriff und Abwehr starke Durchbruchversuche der Bolschewiken, oft mit blander Waffe, verhindert und ihnen hohe Verluste zugefügt. Dabei wurden 1754 Panzer, 533 Geschütze, zahlreiche andere Waffen und sonstiges Kriegsgut erbeutet oder vernichtet und 56 feindliche Flugzeuge durch Infanteriewaffen abgeschossen. Unsere Luftwaffe hat an diesen Erfolgen durch Einsatz starker Kampfunterstützungsgeschwader hervorragenden Anteil.

Im Raum westlich Tscherkassy wurde nach Abwehr heftiger feindlicher Gegenangriffe die Verbindung zu einer seit Wochen abgeschnittenen stürkeren deutschen Kampfgruppe, die sich bis zur Front der zu ihrem Einsatz angetretenen

Panzerverbände durchgeschlagen hatte, wieder hergestellt.

Südlich des Ilimensees wurde ein vor-springender Frontbogen mit der Stadt Tseraia Russa nach Zerstörung aller militärischen Anlagen und ohne Behinderung durch den Feind zur Verkürzung der Front geräumt.

Westlich des Ilimensees und an der Front bis zum Peipussees sowie bei Narwa griffen die Sowjets an mehreren Stellen mit stärkeren Kräften und von Panzern unterstützt vergeblich an. 36 sowjetische Panzer wurden dabei abgeschossen.

In diesem Raum hat sich die pommer-sche 12. Panzerdivision unter Führung des Generalleutnants Freiherr von Bodenhausen besonders bewährt.

Südlich Rom schreitet unser Angriff zur Einnahme des Landeckpfes von Nettuno in zähen Kämpfen vorwärts und wird dabei durch starke Artillerie und Luftstärken kräftig unterstützt. In den Häfen von Anzio und Nettuno wurden starke Brände und Zerstörungen verursacht.

Bei Cassino wehrten unsere tapferen Grenadiere alle feindlichen Angriffe ab und warfen an mehreren Stellen eingebrochene feindliche Kampfgruppen unter hohen Verlusten für den Gegner wieder zurück.

Über dem italienischen Frontgebiet wurden gestern 18 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Leichte deutsche Seestreitkräfte vernichteten in den Abendstunden des 16. Februar nördlich der Insel Elba zwei britische Artillerie-Schnellboote.

tem pokazali ameriškim letalcem, da so v samostanu zbrani le neoboroženi begunci. Kljub temu so ameriški letalci odvrgli svoje bombe, ki so povročile v tesno natrpani človeški množici pomembne izgube. Računati moramo, da je bilo ubiti ali ranjenih najmanj 100 menihov in samostanskih učencev benediktinskega reda, medtem ko prekaša število ubitih ali težko ranjenih beguncem najmanj 600 ljudi. Število lahko ranjenih, ki trenutno še ni ugotovljeno, je še mnogo večje.

Rim, 18. febr. Izpod razvalin opatijske Monte Cassina, ki so jo porušili Anglo-američani, so doslej odkopali okoli 100 ubitih benediktinskih menihov, javlja rimski radio. Razen tega je bilo že odkopanih nad 600 mrtvih ali težko ranjenih civilistov. Manj težko ranjenih je po dosedanjih ugotovitvah skoraj 1.000.

Velika škoda v samostanu Monte Cassino

Rim, 17. febr. Iz samostana Monte Cassina javljajo, da so bile učene skoraj vse umetniške vrednote tega kulturnega spomenika.

Popolnoma so zgorale Colicijeve rezbarije v koru, ki izvirajo iz l. 1096, enako rezbarije v zakristiji. Uničeni so mozaiki, štiri slike Solimena. Oboki samostanske cerkve so se podili, vsled česar so učene freske Luce di Giordano. Tudi freske nad vratmi so učene. Glavna železna vrata cerkve, na katerih se je s srebrnimi črkami nahajal seznam vseh opatjskih posestev, je virgo s tečajev, močno so tipela tudi vsled požara. Knjižnico z 80.000 zvezki, 1.200 rokopisi in 40.000 listi nima so nemški vojaki po večini še pravčasno spravili v Rim in jo tamkaj dali na razpolago Vatikanu, vendar se je na žalost izgubilo mnogo bul in drugih rokopisov, ki so bili zazidani v samostanskem poslopju in ki jih nemški vojaki glede na svetost kraja niso hoteli odstraniti. Med temi dokumenti se nahaja komentar Gregina k pismu Rimljanom, ki ga je v 6. stoletju prestavil Rufinus, poleg tega Dante z opombami iz 14. stoletja. Bizkone so zgorle razvalinah tud, vse papeške bule, ki so v zvezi z Monte Cassinom in ki so jih zbirali od 11. stoletja dalje.

Brutalna žolja po maščevanju

Rim, 18. febr. V komentarju o barbar-skem porušenju opatijske Monte Cassina in polizskih sovražnikove agitacije, da bi se z lažjo izmotala iz te neprjetne zadeve, ugotavlja agencija Stefani, da sama anglo-ameriška vojna poročila dokazujejo, da je bilo razrušenje tega edinstvenega kulturnega spomenika hladno preračunano in sklenjeno ter izvedeno iz brutalne maščevalnosti. Angloameričani so to storili iz besa nad junaškim odporom Nemcev, ki so jih navzile njihov številni premoči in premagi v gradivu generala, da so obdržali pred nemškimi postojankami. Obenem pa naj bi bile utrjene in zaradi krvavih izgub obrežbrabene sovražnikove čete znova podžgane.

Cassino in Aprilia v središču bojev

Ladjski cilji in izkrcavanja v ognju nemških težkih topov

Berlin, 17. febr. DNB. Od pričetka februarja sta bila na italijanskem bojišču Cassino in Aprilia že ponovno v žarišču težkih bojev. Zasedi v severnem delu Cassina, ki je v zadnjih dneh ponovno menjal lastnika, so bil boji za vsak posamezni hišni blok. V jutrnjih urah 13. februarja so virgi nemški grenadiri sovražnika ponovno iz mestnih razvalin. Ko je poizkušal nasprotnik 15. februarja po siloviti topniški pripravi zopet osvojiti zunanj dele mesta, so udarni topovi uničili v njegovem udarnem klanu 20 oklopnikov. Grenadiri so tudi tokrat krvavo odbili napadalec. Zvečer je skušal sovražnik priplejati ojačenja, nemško topništvo pa je pričelo obstrlejevati kolone že za bojiščem ter jih je razbilo. Tud 15. februarja je sovražnik s svežimi četami in s silovitimi bombnimi napadi nadaljeval brezuspešne sunke proti severnemu delu Cassina.

V teh bojih je bil v žarišču zaveznikov napadov 211 grenadinski polk, ki je bil 13. in 14. t.m. omenjen v vojnem poročilu. Sovražnik je večkrat v večih tam prišel k bližini, ki so jih porušile bombe in ganate Z velikimi izgubami, so mu uspeli posamezni vdori, ki pa jih ni mogel nikjer vzdržati pred nemškimi protisunkmi, čeprav je hotel vedno znova omehčati nemški odpor s topniškim ognjem in močnimi bombnimi napadi.

Zaradi težkih izgub se je sovražnik v zadnjih dneh omejeval na dočevanje udarnih čet da bi poiskal sibe točke nemške obrambe. Tud ta podjetja so se izjalovila v nemškem obrambnem ognju, pač pa so skupine oklopnikov grenadrijev prečkale ponoči ozemlje med črtami, pri tem so presenetile sovražne bojne skupine, ki so se pričele braniti v kmečkih hišah. Premagale so strže in uzele številne Britance, s katerimi so se vrnile zopet na svoje izhodne postojanke.

Na predmostju pri Nettunu so 15. februarja težki boji prenehali ter je prišlo le do obojestranskega izvidniškega in udarnega delovanja ter do topniških dvobojev. Le v obalnem delu zapadno od Aprilije je ipa sovražnik z močnejšimi silami, a je bil povsod zavrn in Zaman je skušal z ojačenim letalskim delovanjem onemogočiti ozavejanje svojih premik in Nemci so opazili, da zbira za Aprilijo tanke, ki jih je nemško topništvo pričelo obstrlejevati. Tud: južno od Aprilije so imele pripravljene pehotne in oklopniške sile težke izgube zaradi dobrega nemškega uničevalnega ognja.

Kakor prejnjeno ni le nemški daljnostrelno topništvo znova obstrlejevalo ladjske cilje in izkrcavanja v netunski luki. Zažganih je bilo več municijskih in pogonskih skladišč.

Borba za Cassino z novo silovitostjo

Berlin, 18. febr. DNB. Na južno-italijanskem bojišču se ne potolče 18. februarja razplameta borba za Cassino z novo ardi-

Nemška obrambna zmaga pri Nikopolju

1.754 oklopnikov, 533 topov in številne vojne naprave zaplenjene — Zveza z odrezano nemško bojno skupino zapadno od Čerkasov vzpostavljena

Führerjev glavni stan, 18. febr. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Južnovzhodno in severno od Krivega Roga so prešle večerj močne sovjetske pehotne in oklopne sile k napadu. Razvili so se težki boji, ki še trajajo. Posebno ogorčeni boji so na nekem vdoru južnovzhodno od mesta.

V težkih bojih na področju pri Nikopolju so od 5. novembra l. 1943 do 15. februarja l. 1944 v napadu in obrambi neka vzhodnomarska, bavarska, rensko-westfalska, saska, meklenburska, pomeranska in vzhodno-pruska divizija pod poveljstvom generala gor.kih čet Schoernerja in generala Brandenbergerja, Nietha in Kreysingja preprečile, čisto z golim orožjem, močne boljševiške poizkuse prodora in im prizadele velike izgube. Pri tem je bilo zaplenjenih ali uničenih 1754 oklopnikov, 533 topov, številno drugo orožje in druge bojne naprave, 56 sovražnikovih letal pa je pehotno orožje sestrelilo. Naše letalstvo ima odličnih čet pri teh ispehiz z udeležbo bojnih letalskih oddelkov.

Na področju zapadno od Čerkasov je bila zopet po obrambi središč sovražnikovih protinapadov vzpostavljena zveza z neko že več tednov odrezano možnjo nemško bojno skupino, ki se je prebila do fronte v njeno pomoč poslanih oklopnih oddelkov.

Južno od Ilimskega jezera je bil izbočeni frontni lok z mestom Staro Ruso po uničenju vseh večjih naprav in nevarno od sovražnika izpraznjen zaradi skrajšanja fronte.

Zapadno od Ilimskega jezera in na bo-

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 17. febr. DNB. Narva—Vitebsk označujeta težišča bojev na vzhodu, piše vojaški dopisnik DNBja Martin Hallensleben, ki pravi o položaju naslednje:

V splošnem opazimo nadaljnjo oslabeitev sovjetskih napadov in ojačenje nemke aktivnosti. Veliki boji so trenutno seveda le še na področju pri Vitebsku. Tamkaj napadajo boljševiki znova z močnimi silami nemško bojno črto, toda prav tamkaj ima nemki odpor tak uspeh, da moramo sklepati, da hočejo Nemci te postojanke na vsak način držati, na vsak način vsaj še zaenkrat. Vzrok za to ni jasen, kajti področje pri Vitebsku nima za defenzivno taktiko Nemcev več nkega bstenega pomena. Sovjetske izgube najo narščajo in je značilno, da uporabljajo Nemci tu predvsem »Tigre« najboljše nemko orožje za obvladovanje velikih področij, skupno z »baterijami letalcev«, ki so postale vsled svojega strahov tega učinka splošno znane.

Na predmostju Nettuna se je sovražnik trdovratno upral nemškim napadom, ki so si v raznih odsekih že pridobili ozemlje. Sovražnikov protisunk, izveden z oklopniki od jugovzhoda proti Aprilji, se je izjalovil z obšutnimi izgubami za Anglo-američane.

Angloameriški letalstvi teroristični napadi

Berlin, 17. febr. Britanski in severnoameriški piloti so pred vrati Rima že večkrat napadli cestno železnico, te dni pa so na več krajih mesta brezsilno odvrgli bombe ter so streljali s strojnimi in na vozove na cesti. V Grotto: Ferrati, nekem rimskem predmestju, so napadli množico, ki je čakala na postajališču cestne železnice. Sedem oseb je bilo tako ubitih. Mnogo so jih morali odpeljati tudi v bolnišnico.

Milan, 17. febr. Pri angloameriškem terorističnem napadu na Mantuo so letala težko poškodovala iz 13. stoletja izvirajoči križni hodnik bazilike sv. Franška. Prebivalstvo v Mantui je imelo izgube. Žrtve napada so bile predvsem žene in otroci.

Rim, 17. febr. Živilski obroki v Vatikan-skem mestu so bili ponovno znižani. Obšutno so bili skrženi zlasti obroki masli.

Nov angloameriški teroristični zločin

Rim, 18. febr. Med selitvijo žena in otrok, ki so bile doslej spravljene v papeških poslopjih pri Castel Gandolfo, je anglo-ameriško letalstvo izvedlo v četrtek nov teroristični napad na nesrečno mesto in je odvrglo bombe med ponovne evakuirance. Medtem ko se se številni ranjeni valjali v svoji krvi, je množica glasno preklinjala brezsrčne zasledovalce in morilce.

Proosnova Bad-rijjeve vlade

Amsterdam, 18. febr. K-akor javlja angleška poročevalska služba z Južne Italije, je Bado-glio presnoval svojo vlado in imenoval Casatija za pravosodnega. Lucifera za poljedel-skega ministra in Philipsona za državnega podtaj-nika v uradu ministrskega predsednika.

Amsterdam, 18. febr. K-akor javlja angleška poročevalska služba, je odgovoril Eden v spod-nji zbornici na vprašanje nekoga člana delav-ske stranke, ali bo angleška vlada urorabila dru-gi člen antatske Istine »Podpisniki ne želijo nobenih ozemeljskih izvir memb, ki ne sogla-šajo z željami prizadetih narodov, tudi za so-vražnikove države. z »ne«.

Jišču do Čudskega jezera ter pri Narvi so na več krajih zaman napadale močnejše sovjetske sile, podprte od oklopnikov. Pri tem je bilo uničenih 36 sovjetskih oklopnikov.

Na tem področju se je posebno odlikovala pomorjanska 12. oklopna divizija pod poveljstvom generalnega poročnika Frel-herrja von Bačenhausena.

Južno od Rima napreduje naš napad v žilavih bojih za zoenje netunskega pred-mostja, pri čemer ga dobro podprajo meč-no topništvo in letalske sile. V lukah Anzi-ja in Nettuna so bili povzročeni močni pož-ari in razdejavanja.

Pri Cassinu so odbili naši hrabri grenad-irji vse sovražnikove napade in virgi na več mestih prodre sovražnikove bojne skupi-ne s hudimi izgubami za nasprotnika zo-pet nazaj.

Nad Italijo naskid boljševcem je bilo večeraj sestreljenih 13 sovražnikovih letal. Nemške lahke pomorske sile so v večer-nih urah 16. februarja uničile severno od otoka Elbe dva angleška brza topaška čol-na.

Finsko vojno poročilo

Helinki, 18. febr. DNB. Finsko vojno poročilo z dne 18. februarja javlja med drugim:

Na srednjem delu ožine Maaselkas je razbilo naše topništvo na dveh mestih 150 moč-ne sovražnikove oddelke. Dalje proti severu je bil odbit napad sovražni-kove čete, podprti s topništvom in metali-min. Pri vseh teh operacijah je sovražnik utrpel pomembne izgube.

Maršal Kesselring

o angloameriškem kulturnem zločinu na Monte Cassinu

»Nekulturno ameriško vojštvno je v onemogli jezi porušilo enega najdragocenejših spomenikov Italije« — Najgobji prezir za črtno zloglasnost anglo-ameriških izjav — V samostanu niti v njegovi okolici ni bilo nobenih nemških obrambnih naprav, niti čet, niti ne vojnega materiala

Rim, 17. febr. DNB. Vrhovni poveljnik v Italiji boročih se nemških čet maršal Kesselring objavlja o barbar-skem anglo-ameriškem bombnem napadu na častiljivo opatijsko Monte Cassino naslednjo izjavo:

»Dne 15. februarja l. 1944 je v času od 9.30 do 10. več valov napadajočih stromotornih angloameriških bombnikov odvrglo številna bombe na monieassinsko opatijsko, matično hišo benediktin kega reda. Zaradi tega je bil samostan popolnoma porušen in je bilo ubitih, zasuh ali ranjenih mnogo ljudi, ki so se tamkaj nahajali. Samostan je bil te poškodovan že zaradi močnega topniškega obstreljevanja, ki mu je bil izpostavljen dne 15. januarja.

2) Sovražna poveljništvo trdi, da je izvedlo napad zaradi uničenja v samostanu nahajajočih se nemških čet in obrambnih naprav. Tzadevno nedvomno ugotavljam naslednje:

Ko me je Vatikan pred nekaj meseci s po-reduovanjem nemškega poslanstva pri Sv. stolici zaprosil, naj ne vpletem samostana Monte Cassina v boje, sem ta predlog takoj sprejel, seveda s pogojem, da bo tudi nasprotna stran temu primer-no ravnala. Zaradi tega sem nato prepo-vedal nemškim vojakem vsak dostop v samostan in v njegovo bližino oklicno. Strogo izvajanje te naredbe so nadzirali pristojni četni poveljniki in posebej v ta namen postavljene straže vojskega orož-ništva. Niti z dovoljenjem, da smemo v primeru sile spraviti težke ranjence za-časno v samostan, se nisimo do bombardir-anja okolištili, pač pa smo dovolili šte-vilnim italijanskim beguncem, da so se podali v samostansko zaščito. Na dan napada je bilo zaradi tega v opatijski več sto beguncem, ki so si v zaupanju na svetost tega duhovnega okraja in na njegov nevtralnost polkali v samostanu zatočišče. Da bi zaščitili za vsak primer v samostanu nahajajoča se nenadomestljiva kulturna dela, zlasti knjižnico, so jih nemške čete že pred daljšim časom previdno prepelele v Vatikanško mesto.

3) Trditve, da je bil samostan izgrajen v najnevarnejšo topniško zaporno oporišče na svetu, je ogorčna laž.

4) Tud vse ostale trditve, da smo uporabljali opatijsko in okoli nje ležajoče ozemlje za ostale vojaške naprave — stroj-niška grada, topniške opazovalnice itd. — so prosto izmišljene. Dejansko se po prevozu kulturnih zakladov ni nahajal noben nemški vojak več v notranjosti samo-stana, tako da niti topniško obstreljevanje opatijske 15. januarja, niti letal ki napad 15. februarja nista povročila nikake vojaške škode ter niti ranila niti enega samega nemškega vojaka. Prizadeti so bili le menihi, ki so se ostali v samostanu in italijanski civilni begunci.

5) Dejstvo, da ni bilo v samostanu no-berega nemškega voaka potrjujejo tudi na lednji pismeni izjavi:

A) Opat samostana Monte Cassino škof Gregorio Diamare je izjavil: »Na željo potrjuje, da se v samostanu Monte Cassino ni nahajal noben nemški vojak, niti se tu nahajal. — 15. II. 1944 Gregorio Diamare, Vescovo Abate di Monte Cassino«.

B) Upravnik opatijske Monte Cassino Don Nicola Clementi in škofijski delegat upravnega odbora škofijske Monte Cassino Don Francesco Salomoni sta izjavila:

»Don Nicola Clementi, upravnik opatijske Monte Cassino, in Don Francesco Salomoni, škofijski delegat upravnega odbora škofijske Monte Cassino, ki sta se rešila pred bombnim napadom dne 15. februarja, ki je porušil vso opatijsko izjavi, da, ki je porušil vso opatijsko izjavi, da, ki niti v notranjosti samostana, niti v

njegovi okolici ni bilo nikakih nemških obrambnih naprav, čet ali kakršnegakoli vojnega materiala. — 16. II. 1944. — Don Nicola Clementi, upravnik opatijske Monte Cassino. — Don Francesco Salomoni, škofijski delegat upravnega odbora škofijske Monte Cassino«.

6) Po izvičenem uničenju samostana je postalo vključeno Monte Cassina v nemške obrambne naprave vojaško samo po sebi razumljiva stvar.

7) Papežve rezidence Castel Gandolfo, ki so jo angloameriški bombniki enako napadli in težko poškodovali, pri čemer je bilo ubitih nad 500 ljudi, med njimi 16 nun, niso nemške čete nikdar zasedle. Na eksterioritajnost tega področja smo prav posebno pazili.

8) Zato ugotavljam kot odgovorni vr-hovni poveljnik sledeče:

Nekulturno ameriško vojštvno je v onem-glem besu nesmiselno razrušilo enega i med najdragocenejših zgodovinskih spomenikov Italije ter je z bombami in p-topniškim ognjem ubil 100 italijanske civilne begunce — može, žene in otroke. S tem je znova dokazano da nima anglo-ško- in boljševiško bojevanje nobenega drugega cilja kakor uničevanje častiljivih spomenikov evropske kulture. K enični zla-ganosti in svetohinjskim izjavam, s katerimi pripisuje angloameriško poveljništvo krivdo za vse to meni in mojim vojakem, na lahko izrazim le svoje najgloblje preziranje.

Maršal Kesselring l. r.

V samostanu ni bilo nobenih ranjencev

Rim, 17. febr. DNB. K bombardiranju samo-stana Monte Cassina javlja nadalje vrhovno poveljništvo oboroženih sil da je bil samostan dočeten za namečenje težko ranjenih nemških vojakov v skrajnem primeru, vendar se poveljništvo te možnosti ni poslužilo. V trenutku bombardiranja ni bilo v samostanu niti ranje-nih nemških vojakov niti zdravkov in i. sanitetnega osebja. Vse ozemlje je bilo zaprto z nemškim orožništvom, ki je skrbelo, da ni prišel noben nemški vojak na ozemlje samostana.

Samostan Monte Cassino je bil že prej obstreljevan

Rim, 17. febr. DNB. Vrhovno poveljni-tvo oboroženih sil objavlja da so samostan Monte Cassino obstrlejevali Anglo-Američani s svo-jimi daljnostrelnimi topovi že med boji za Venafro. Tud: takrat ni bilo v samostanu ni-kaških nemških čet. Razen tega je bil samo ta kot topniško opazovališče popolnoma nepri-praven, ker ni bil v bojni črti. Pred 500 m visokim samostanskim hribom je bilo še več gorskih erabenov v višini tisoč in več metrov, tako da bi opazovališče v samostanu bilo vo-jaske popolnoma brez pomena. Kljub temu je daljnostrelno topništvo samostan večkrat ob-strlejevalo.

Težke izgube civilnega prebivalstva

Rim, 17. febr. DNB. Od vrhovnega povelj-nišva oborožene sile smo zvedeli, da so Ame-ričani svoje bombe napade na samostan Monte Cassino tamkaj zbrani italijanskim beguncem objavili že vnaprej z letaki, v ka-terih so jih pozivali, naj samostan zapuste.

Ker pa je bilo ozemlje okrog samega pod-težkim sovražnikom ognjem, niso imeli Italijani nikake možnosti, da bi odšli na varno; menih-i in več tisočglava množica tudi niso verjeli v napad, ker v samostanu n'bi niti en sam vo-jak. Ko so se ameri ki bombniki približali, so begunci razbežali bele rjuhe in prte, da bi s

Finski glas o položaju

Helinki, 18. febr. DNB. »Podjarmenje Finske je danes enako nemogoče kakor v zimski vojni 1939/40. Zategadelj je abso-lutno nepotrebno o tem sploh že debatirati,« piše list »Aja Suunta«. Finci se neomajno držijo svojega narodnega čvjljenja, nada-ljuje list. Sovjetski letalski teror je še po-magata tesneje skleniti vrste. List nadalje spominja na govor državnega predsednika na dan neodvisnosti, v katerem je poudaril, da ni niti najmanjšega povoda za obupa-vanje. Finski položaj je sedaj mnogo boljši kakor ob pričetku vojne. Tega dejstva ne utegnejo izpremeniti niti sovražnikovi bombni napadi, naperjeni proti civilnemu prebivalstvu.

Helinki, 17. febr. Danes so uradno obja-vili, da se Finska ne bo udeležila konfe-rence mednarodnega urada za delo, ki bo meseca aprila v Philadelphiji. Kot vzrok navajajo, da bi finska udeležba vzroala trenutnega mednarodnega položaja povzročala težave in da je poleg tega potovanje dele-gatov praktično nemogoče. Finska vlada pa je izrazila željo, da bi se še nadalje udele-ževala uradnega dela, kakor se je že od l. 1919. dalje.

„Odločitev na življenje in smrt“

Članek dr. Göbbelsa v listu »Das Reich«

Berlin, 18. febr. DNB. »Z ogromnimi koraki se bliža vojna svojemu dramatičnemu vrhuncu in s tem svoji krizi, pravi dr. Goebbels v svojem članku pod naslovom »Odločitev na življenje in smrt« v najnovejši številki tednika »Das Reich«. Državni minister izjavlja, da so bili odločilni dogodki, s katerimi se je na vojni in političnem polju pričelo l. 1944, samo predigra vse, kar se pride. Če bi sovražnikom uspelo, da bi prisilili Reich na kolena, potem bi se pričel premikati temen umazan val s sibirskih tundar proti evropski celini. Stehertni se zaveda, da sta odvisni usoda evropskih narodov in njihova bodočnost zgolj in izključno od moči in trdnosti nemškega odpora. Vendar izgleda, kakor da se ni ustopil trenutke, ko so se evropski narodi zbudili iz svoje naroke in se postavili v obrambo svojega življenja. Zahrbna židovska propaganda povzema vse, da bi jih še naprej nagon samohranitve. V vseh državah celine se širi napačna modrost, ki meni, da je najbolje izogniti se nevarnosti in iti mimo posledic, ki morajo nastati iz sedanjega položaja. Vedno se mislijo resno, da bodo Anglija in Zedinjene države v kritični uri priskotile na pomoč in prazni teoretiki se sami prepričujejo, da se je boljševizem že unesel. Vsem tem gradi Stalin zlato mo tave, da jim tako dolgo odzema vsako delavnost, dokler smatra primerno za svoje načrte in namere. »Sovjetom se trenutno zdi uspešnejše mahati s križem namestu s samokresom, toda njihovi svetovno-revolucionarni cilji so ostali neizpremenjeni.«

Anglo-ameriški cilji v tej vojni nadaljuje dr. Goebbels, so sami od sebe propali. Naša pričakovanja se pričenejo uresničevati s skrivnostno avtomatičnostjo. Namestu, da bi vrgli Evropo v njeno predvojno stanje, utirajo Anglija in Zedinjene države boljševski kolu pot za totalno prevlado. Tukaj ne odločujejo več deklaracije ali ustopitne želje, temveč zgolj še vojaška sredstva. Kje so pa ta še v zadostnem obsegu, razen svedra pri nemški vojski, da bi se uprli napredovanju vojskujočega se boljševizma? Evropa stoji tako pred svojo zadnjo odločitvijo, namreč odločitvijo na življenje ali smrt.

Dr. Goebbels označuje sleptne praktike v Kriemlju kot rafinirane in popolnoma preračunane na miselnost meščanstva v evropskih in sovražnih deželah. Spada se hliniti, bežati meščanski svetovni javnosti fikcije sovjetskega imperija, obstoječega iz svobodnih članic. Tu pa tam se čudijo v Londonu in Washingtonu sovremu in d-

rezavemu tonu, s katerim pričena govori Moskva vendar pa so pripravljeno smatrati ta ton le za priložnostni izpad, če v resnici predstavlja preizkušnjo narečja, ki ga nameravajo boljševiki uvesti, če bo enkrat prišlo tako daleč.

Zivimo v novem svetu, piše dr. Goebbels. Zgleda, da so pojmi političnega mišljenja in delovanja postavljeni na glavo in prenekatkrat prevlači vtis, da je sovražnikov tabor sploh izgubil zdravo pamet. Stalin pozna svoje meščanske gube. Njegovi današnji slepih manevri predstavljajo vseskozi preizkušeno staro boljševiško šolo. Na koncu velike prevare je po njegovih načrtih strel v tilnik za vse, ki so mu verjeli in so namestu, da bi delali, obojevali moskovska zarotniška gesla. Mi ne nameravamo, je ugovoril minister, spadata k tem. Mi smo pač v položaju, da razlikujemo belo od črnega in predvsem od rdečega. Samo država, ki je ključ boljševiškega uničevanja že ostračila iz svojega narodnega telesa, se lahko osvobodila sleherne nevarnosti ogražanja od teh klic. To je pri nas primer. Ne bi bilo rešitve za Evropo, če ne bi v osrčju te celine stala država, ki je s svojim junaštvom in vztrajnostjo odbijala vedno nove boljševiške naskoke in s tem preprečila njihovo. Ne moremo niti misliti, kaj bi se zgodilo, če bi sila propadla in bi s tem postala pot za pohod rdeče armade proti zapadu prosta. Oni, ki menijo, da lahko danes triumfirajo, bi tedaj pretakali grenke solze. Kaj naj poročamo k temu, če se angleški toriji danes izražajo, da bo uspešno ukrotiti boljševizem in ga ob koncu koncev spraviti pod jarem plutokratske demokracije? V Kremlju morajo brzokone kar pokati od smeha, če čitajo takšne besede. V krogih sovjetskih mogotcev vidijo v tem kvečjemu znamenje razpada zapadnega sveta, ki je določen na propad in čigar likvidacija je zgodovinska nloga boljševizma. Morda je največja nesreča 20. stoletja, da se je židovsko-boljševiška ideja zvezala z ogromno silo 200-milijonskega ruskega naroda, dala temu tehniki in ga nato kot besni parni valjar spustila na Evropo.

Prišla bo ura, končuje dr. Goebbels ko se bo mrak, ki nas danes obdaja, začel redčiti. Iz ognja in požara se dviga nov svet, svet brez strahu in zmoti, in na tem svetu bodo prebivali srečni n-rod, ki bodo živeli in služili samo svoji časti in blaginji. Svetovna zgodovina je svetovno sodišče in sicer v dobrem in slabem. Mi smo šli v vojno, da pomagamo pravici do zmage. Če ne bomo v tem boju opesali, nam bo nekega dne tudi dodeljena.

Javno protikomunistično zborovanje delavcev in nameščencev

Glavni odbor Delavske protikomunistične akcije sklicuje za nedeljo 20. t. m. ob pol 10. dopoldne veliko javno delavsko-komunistično protikomunistično zborovanje. Zborovanje bo v veliki dvorani Delavske zbornice.

Narodna in stanovska dolžnost je vsakega delavca in nameščencev ne glede na to, ali je zaposlen v javni ali zasebni službi, da se tega zborovanja udeleži in s tem dokumentira svojo narodno in stanovsko zvestost.

Bojna pripravljenost estonskega naroda

Feltn, 16. febr. Estonski tisk se v oštrih uvodnikih bavi z umori, ki so jih zakrivil boljševiki v Hungerburgu, in ob tej priliki znova manifestira bojno pripravljenost estonskega naroda: »Sakala« piše med drugim: »Umor v Hungerburgu naj bi bil nov resen opomin od aljenih meščanov, v katerih se ni popolne jasnosti kaj pomeni, ako pridejo boljševiki v tako deželo. Boljševizem pomeni smrt in uničenje vseh, ki ne mislijo tako kakor boljševiki. Po boljševiški logiki je vsak meščan, ki je kakorkoli prišel v stik z zapadno kulturo, zastrupljen kakor kužen bolnik, ki ga je treba takoj odstraniti od vseh drugih, da jih ne bi okužil s svojimi bacili. Vse oči ki se ne puste zaslužiti od boljševizma, ki se lahko mslijo z lastno glavo, brez usmišljenja umore. Ta resnica pričja estonskemu narodu, da se bo je takrat rešil pred uničenjem, ako bo z orožjem v rokah nastopil proti morilecem z vzhoda.«

Prevara z novo sovjetsko himno

Stockholm, 17. febr. O nastanku nove sovjetske himne, s katero si hočejo dati boljševiki nacionalno lice, poroča »Times«. Novo himno Sovjetske zveze je skomponiral Aleksander Aleksandrov, pevskega sovjetske armade v času velike čistke l. 1936. Skoro bi lahko rekli, da sovjetska levica ne ve, kaj dela desnica, zakaj takrat so sovjetski peči imenovali to peser himno starih boljševikov. Šele l. 1939 je pesem dobila Stalinovo nagrado. Ko pa je končno bila izpremenjena v splošno državno himno, so jo glasovno le prav malo popravili.

Letalski boji na Pacifiku

Tokio, 17. febr. Iz oddelka 219 sovražnih letal, ki so v treh zaporednih valovih napadali japonske postojanke pri Kavenu na Novi Irski, je bilo sestreljenih 12 sovražnih letal, osala so se morala vrniti.

Tokio, 17. febr. Japonske mornariške letalske sile so 16. februarja presenetljivo napadle sovražne postojanke pri Tuluvu (Nova Anglija). Zažgale so veliko sovražno prevozno ladjo. Vsa japonska letala so se vrnila domov.

Hrvatski poslanik v Sofiji umrl

Sofija, 17. febr. Hrvatski poslanik v Sofiji admiral Jurij Vitez Jakčin je umrl po kratki bolezni. V Sofiji je bil od konca prejšnjega leta.

Tragična letalska nesreča

Bukarešta, 18. febr. Tragična letalska nesreča je zahtevala življenje enega najbolj znanih poveljnikov rumunskih propagandnih edinc nadporočnika Constantinescu in več drugih članov rumunske vojaške propagande. Constantinescu je vodil edincio rumunske vojaške propagande, obstoječo iz poročevalcev, operaterjev, umetnikov in umetnic, ki so skrbeli za razvedrilo čet na Krimu.

Žrtve potresa v Anatoliji

Carigrad, 17. febr. Zadnji potres v severozapadni Anatoliji je zahteval naslednje žrtve: Samo v pokrajini Bolu je bilo ubitih 2336 ljudi, ranjenih pa 1871. 76.661 hiš se je podrlo. 7818 jih je bilo težko poškodovanih. Točnih številok o izgubah v ostalih pokrajinah še ni.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE!

Dolenjska v borbi proti komunizmu

Pogreb dveh domobranskih junakov v Novem mestu „Skrivači“ se rešujejo — Komunisti krađejo mrliče

V Novem mestu so 14. t. m. skovano pokopali domobranca Rafka Ržena in Janeza Ržena. Oba sta se bila z drugim vred prostovoljno prijavila v patroljo, ki se je podala na neko področje, og ožano od tolovajev. Tolovaji so patroljo res napadli. Čeprav so bili v veliki premoči, so jih mladi domobranci odšli in jim zadali precejšnje izgube. V boju sta junaka pila imenovana Rafko Ržen in Janez Ržen. Njuni trupi so domobranci prepeljali v Novo mesto.

Pogelba v Novem mestu se je poleg olopustvanja nemške vojske in močnega odlašanja domobranske p sadike udeležilo zelo veliko število civilnih prebivalcev. Na obe kisti je bilo povzročeno mnogo leht vences. Domobranci so se poskušali pri patih bratov tuji s pretresljivim p-tjem, ki je na vse naredilo najgledljivi vtis.

V pismu iz Suhe Krajne, ki smo ga objavili v večerjani številki, je bilo mnogo govora o tamosnjih »skrivačih«, kater so se odtegnili komunističnim bričem, ko so jih ti lovili, da bi jim s silo ovičeli tolovaje. Kakor sedaj iz Novga mesta poročajo, se je končno precejšnjemu delu teh »skrivačev« posrečilo, da so se rešili. Ko je v ponedeljek patrolja novomeških domobrancev preiskovala področje proti Toplicam je prišla k njej skupina moč in fantov iz Suhe Krajne, ki so se v bližini Toplic skrivali pred komunisti. Imeli so s seboj tudi harmoniko, in so potem med sviranjem in petjem prišli v Novo mesto, zadovoljni in veseli, da so sedaj varni pred komunističnimi briči, ki so jih poprej neprestano zasledovali.

Te dni se je rešila tudi v Ljubljano velika skupina »skrivačev«, moč in fantov. Po komunisti so si nak t m med njimi skrivali že od septembra. Sedaj so

Gospodarstvo

Kreditiranje življenjskih potrebščin

Ni prvič, da se trgovci-speceristi obračajo na javnost po tisku. To pot se obračajo z upravičnim apлом na vse potrošnike zaradi takojšnje plačevanja življenjskih potrebščin. Ne vodi jih pri tem nezaupanje, temveč potreba po denarnih sredstvih, ki jih nujno potrebuje danes trgovci, če hoče zadostiti predpisovanemu navedenemu načelu racioniranja predmetov. V rednih razmerah je bilo navsezadnje vseeno, če je trgovec počakal s plačilom, ker ni bilo težav z nabavo potrebnega blaga. Tudi vrnisanje plačila nabavljenega blaga ni delalo trgovcu preglavice, ker je tudi on dobil blago na daljši ali krajši kredit. Pa če so dale prej najnujnejše življenjske potrebščine se tako majhen zaslužek je bilo ostalega blaga toliko, da je trgovec lahko nudil svojim odjemalcem ugodnost mesečnega odplačevanja.

Danes je položaj drugačen. Ne le, da je bil trgovcu takoj po začetku vojne ustavljen kredit, nastalo je tudi pomanjkanje blaga, kar je povzročilo racioniranje glavnih življenjskih potrebščin, maksimiranje cen in blokiranje rena bilnejskega blaga; luksuznega blaga je pa sploh zmanjkalo. Zaslužek se je s tem občutno zmanjšal, istočasno pa se je močno podražila administracija zaradi vodenja raznih registrov, lenjenja kar, kontrole itd. Trgovec je do sedaj upošteval težavne gnotne razmere večine potrošnikov in jim omogočil mesečno plačevanje življenjskih potrebščin. To je delal tako dolgo, dokler mu ni zmanjkalo razpoložljive gotovine. Minimalni zaslužek pri sedanjem blagu je na popolnoma izčrpal vse prejšnje prihranke. Zato smo prepričani, da bo ta poziv javnosti pravilno razumela in tudi upoštevala.

Živilsko trgovstvo zaradi tega prosi svoje odjemalce, da takoj plačajo racionirano blago.

GOSPODARSKÉ VESTI

Statistika zavoda za socialno zavarovanje. Zavod za socialno zavarovanje je objavil podatke o članstvu v mesecu januarju. V tem mesecu je bilo zavarovanih vsega 22.998 delavcev in nameščencev (lani 23. tisoč 951), od tega 18.403 pri zavodu samem in 4595 pri bolnišni blagajni Trgovskega bolniškega in podpornega društva. Odstotek bolnikov ni bil znan in je znašal le 2,95% (lani 3,71%). Povprečno dnevna zavarovana mezda je dosegla 28,05 lire (lani 24,77). Povprečne dnevne zavarovane mezde je znašalo pri zavodu samem 26,19 lire, pri bolniški blagajni TBPD pa 35,53 lire. Skupna dnevna zavarovana mezda je v januarju dosegla 645.000 lir, to je za 52.000 lir več kakor v lanskem januarju.

Zaposelitev ženskih delovnih moči na štaterskem. V svojem svojstvu kot državnega komisarja na štaterskem je pokrajinski vodja dr. Uiberreither izdal vsem javnim uradom na štaterskem (iz izjemo železnice in pošte) navodila, gde zaposelitev ženskih delovnih moči. V interesu oboroževanja industrije je treba vse za delo v vojnem gospodarstvu sposobne mlajše ženske delovne moči v uradih nadomestiti s starejšimi ženskimi delovnimi močmi, ki v vojnem gospodarstvu niso v polni meri uporabne. Gotovo ni mogče zgovorjati, da bi se starejše žene zaposlovalje v podjetjih pri nizko naplovanem delu, neustem ko bi delo v javnih uradih vršile mlajše dekleta, ki se lahko vsak čas namoestijo. Četudi so v uradih že vpoštevali odredbo z dne 20. februarja 1943 glede izmenjane akcije za ženske delovne moči in so uradi že oddali mlajše ženske delovne moči, je vendar potrebno, da se iz zgornj navedenih vzrokov ponovno preišče, če nio v uradih še zaposlene mlajše ženske delovne moči brez specialne izobrazbe, ki jih lahko zamenjajo starejše žene.

Izkoriščanje trsa v donavski delti. Rumunska vlada je v zvezi z obsežnimi pripravami za industrijsko izkoriščanje trsa na področju donavske delte izdala poseben zakon za izkoriščanje tega trsa. Na področju donavske delte raste trsa na površini preko 500.000 hektarjev. To trsa se da odlično uporabiti za izdelovanje celuloze. Izkoriščanje bo prepuščeno le delniškim družbam, pri katerih imajo rumunski delničarji večino glavnice. Trdika, ki dobi dovoljenje za izkoriščanje trsa, mora zgraditi tudi tvornico celuloze z najmanjšo letno kapaciteto 20.000 ton.

Predpisi za izdelovanje šumečih limonad v Češkomoravski. Češkomoravski minister je izdal predpise o izdelovanju šumečih limonad. Pri izdelovanju se smejo upo-

rabiti citronova, vinska ali mlečna kislina, dodati pa se sme samo saharin in je dodajanje sladkorja prepovedano.

Zopetna uvedba mojstrskih spriceval v Franciji. Francoska revolucija je leta 1789, peiomila s starodavnimi rokodelskimi običaji, ki se tičejo pravice za samostojno izvrševanje rokodelskih obitri. Namesto prejšnjega mojstrskega pisma so v devetnajstem stoletju uvedli mojstrski patent, ki pa se izjaja ne glede na usposobljenost in rešuje je davno stran samostojnega rokodelskega udeleževanja. Sedaj, ko se je Francija spomnila svoje preteklosti, bodo zopet oživele stari rokodelski običaji. S posejono naredbo je bilo na novo urejeno francosko rokodelstvo. Naredba zanteva usposobljenost za izvrševanje rokodelskih poklicev. Imetnik rokodelskega obrata je o.slej lahko samo oni, ki si pridobi mojstrsko pismo in v obratu sam dela. Kot rokodelski obrat pa velja samo oni obrat, kjer vladajo med mojstrom ter pomočniki in vajenci tovariški in rodoljnski obošaji. Seznan mojstrov bodo volje obrtne zornice. S tem bo prišla znova do življenja stara francoska rokodelska ustanova.

Cile izgubila svetovni monopol za jod. Čeprav je jod precej razširjen v raznih rudninah je vendar pred vojno svetovni trg oskrbovala južnoameriška država Čile kjer o.pade kot postranski proizvod pri pridobivanju solitra. Prej so jod, ki je razširjen tudi v organski naravi, pridobivali iz raznih morskih rastlin, vendar je ta proizvodnja zaradi čenjsenja čiljskega joda zelo nazadovala. V zadnjih letih pa so jod pričeli izdelovati kot postranski proizvod tudi severnoameriške rafinerije nafte, kar je imelo za posledico, da se je delež Čiljea pri oskrbi svetovnega trga z jodom zmanjšal že na 70%. Tako bodo čilski proizvajalci solitra predvsem izgubili najvažnejši severnoameriški trg. Čilski izvoz joda se je v zadnjih desetletjih znatno dvignil, ker je narasla svetovna potrebnja jola. Predvsem se uporablja jod v zdravilstvu, v precejšnji meri pa tudi pri izdelovanju fotografskih potreščin in anilinskih barv.

Nazadovanje ameriške proizvodnje bele pločevine. Zedinjene države so največji potrošnik bele pločevine, ker se nikjer ne uporabljajo v tolikini meri konzerve kakor ravno v Ameriki. Po japonski zasedbi Malajskega polotoka in Birme pa ima sedaj Japonska v rokah pretežni del svetovne proizvodnje kositra, ki je potreben za izdelovanje bele pločevine (bela pločevina je zalezna pločevina prevlečena s kositrom). Leta 1941, so v Zedinjenih državah še izdelali 3,51 milijona bele pločevine, že naslednje leto pa je proizvodnja nazadovala na 2,72 milijona ton. Za lansko leto podatki niso bili več objavljeni. Verjetno je proizvodnja še nadalje občutno nazadovala. Ker morajo Zedinjene države sedaj skrajno štediti s kositrom, so pričeli s pokositrenjem pločevine na elektrolitičen način, kar se pri tem načinu potroši manj kositra, saj je prevleka mnogo tanjša, kakor če se mehanično prevleče pločevina s kositrom. Baje je proizvodnja take elektrolitično pokositrene pločevine dosegla že 35 do 40% celotne proizvodnje. Navzile nazadovanju proizvodnje in štedilne uporabe kositra so se zaloge nadalje skrčile in bo morala ameriška vlada izdati nadaljnje omejitve glede uporabe bele pločevine.

Obvestila »Preveda«

Prodaja mesnih izdelkov

Dodatno k našemu včerajšnjemu obvestilu javljamo, da prejmejo v soboto 19. t. m. po 5 dkg mesnih izdelkov na odrezek »13-F« le stranke, ki kupujejo meso pri mesarjih z začetno črko A—L ter od črke M pri Marjetiču, Maroltu, Merklinu in Milerju.

Nakazovanje racioniranih živil za marec

Trgovcem, zadrugam in pekom v Ljubljani bo »Preveda«, Novi trg št. 4/II, izdala nakazila za krušno, pšenično in koruzno moko, testenine, riž, sladkor, olje, mlo in grah za razdelitev v mesecu marcu po naslednjem redu:

V soboto, dne 19. t. m. vse zadrage in konzumna društva, v ponedeljek 21. trgovci A—F v torek 22. G—K. v sredo 23. Ko—Ma, v četrtek 24. Me—Pe, v petek 25. Pi—S, v soboto 26. T—Z in v ponedeljek 28. vsi peki.

Upravičence do nakazil opozarjamo, da naj se strogo držijo javljenega vrstnega reda, ker tega ne bomo spreminjali, pozneje pa nakazil ne bomo izdajali.

Poziv trgovcem

Ponovno pozivamo trgovce, ki še do danes niso javili zaloge soli in žgialic, da najkasneje do 20. t. m. javijo prehtano stanje zaloge soli in prešteto število skatlic žgialic, ki so ostale v mesecu januarju za prodajo v februarju t. l. Če kdo nima zaloge, mora to tudi javiti. Vse pismeno na »Preveda«, Novi trg 4/II.

Petrolej za februar

Mestni preiskovalni urad bo delil nakaznice za petrolej za mesec februar v Mestnem domu, Krekov trg št. 2-II, soba št. 3, vhod s Streliške ulice, samo na poliglad družinske nakaznice, ki naj vsakdo prinese s seboj, tako da pridejo na vrsto v ponedeljek 21. t. m. upravičenci z začetnicami A in B, v torek 22. C do E, v sredo 23. F do H, v četrtek 24. I do J, v petek 25. samo K, v soboto 26. L do M, v ponedeljek 28. M do O, v torek 29. samo P, v sredo 1. marca R do S, v četrtek 2. s in T, v petek 3. U in V, v soboto 4. marca upravičenci z začetnicami Z in 2 ter v ponedeljek in torek 6. in 7. marca zamudniki.

Upravičence opozarjamo, da bo urad zaradi prevelikega navala ter da ne bo preverjanja in razburjanja, razdeljeval nakaznice za petrolej izključno samo po gornjem razporedu vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 17. ure.

Vse upravičence pa znova opozarjamo, da si morajo za letošnje leto preskrbeti nova potrdila mestne elektrarne, da nimajo v svojih stanovanjih električne razsvetljave, ker urad drugače ne bo izdal nakaznic za petrolej. Upravičenci z začetnicami A do vključeno K predložijo ta potrdila ob nakazovanju petroleja v tekočem mesecu.

Ostali upravičenci z začetnicami L do Z predložijo ta potrdila ob nakazovanju petroleja za mesec marec. O pravem času naj si vsi upravičenci preskrbe ta potrdila v mestni elektrarni na Krekovem trgu 10-I. Potrošniki morajo kupiti petrolej pri oloženih trgovcih najkasneje en teden po izdanih nakazilih, ker v nasprotnem primeru nakazila zapade.

Židovska zarota proti Italiji in fašizmu

Badoglio v židovski službi — Anglo-ameriški Židje plenijo italijanske umetnine

Milan, 14. febr. Italijanski tisk se bavi z velikim zanimanjem z dokumenti, ki jih je objavil list »Repubblica Fascista« o soudeležbi italijanskih prostozidarjev pri zlomu Italije.

»La Sera« kaže na to, da je bil Badoglio zato izbran, da izvrši izdajo, ker je bil visok dostojanstvenik italijanske prostozidarske lože. Badoglio je že v l. 1922 trdil, da bi bil zmožen s par strojnici obrabučati s fašizmom. Prostozidarji so v Italiji državo sistematsko uničevali. Prostozidarski zaroti se je pridružila židovska zarota proti Italiji in fašizmu. Sedaj je jasno, zakaj zavetniki počelo odstraniti prostozidarja Badoglija, ki ima povsod v južni Italiji sovražnike, 40.000 italijanskih židov — v resnici jih je 100.000 — si je znalo kljub majhnemu odstotku med narodom dobiti povsod zvezo z najvišjimi politiki. Zato so ukrepi proti židom povzročili vedno tolik krič. Borba proti židovstvu je zadela prostozidarje v sredo srca, Italija pa se je zaradi protipoljenja in obzirnosti do židov vrgla v roke najhujših sovražnikov.

Berlin, 14. febr. Z zasedenega južnoitalijanskega področja prihajajo stalno zanesljive vesti, da ameriški in angleški trgovci, po večini židje, na debelo nakupu-

jejo italijanske dragocene umetnine, za katere plačujejo v dolarjih in funtih visoke, da celo izredno visoke odkupnine. Italijansko prebivalstvo, ki je popolnoma obubožano in lačno, prodaja zaradi težkega položaja, v katerem se nahaja, umetnine za inozemske devize istočasno pa cve te v južnoitalijanskih mestih črna borza z inozemskimi valutami. Angloameriške zasedbene oblasti so zahtevale uradne listine o umetninah, ki so last italijanske države in katoliške cerkve, s formalno utemeljitvijo, da hočejo dragocene zgodovinske umetnine zaščititi in zabraniti izvoz iz Italije, v resnici pa je, kakor trdijo vesti, bilo vedno možno ugotoviti, da je uspešno angleškim in ameriškim židom došli s podkupnino spremembo uradnih listin in izvozi iz dragocene umetnine.

Pri nakupovanju umetnin si ameriški in angleški trgovci umetnin zelo konkurirajo ter v ponujanju cen nadkrilujejo drug drugega. V New Yorku so že velike dražbe dragocenih umetnin, ki so bile pripelane iz južne Italije. Ti dogodki znova potrjujejo že davno opazovana dejstva, da plenijo na zgodovinskih umetninah bogato južno Italijo ameriški in angleški trgovci z umetninami ki so po večini židovskega pokolenja.

K potopitvi dveh norveških potniških ladij

Berlin, 17. febr. DNB. Dne 14. februarja smo javili, da je britanski brzi čoln pri Kristiansundu 13. februarja zvečer potopil norveška potniška parnika »Irmu« in »Henry« istočasno smo morali objaviti smrt mnogih norveških potnikov. Tri dni po tem nečloveškem napadu proti vsem predpisom mednarodnega prava na norveški pomorski potniški promet pa je angleška admiraliteta objavila, da sta bila oba norveška parnika oskrbovalni ladji, ki sta pluli v spremeljavi pod nemško zaščito in sta imeli na krovu razstrelivo.

Uradni nemški krogi so pooblastili mednarodni poročevalski urad k izjavi, da predstavlja ta izjava angleške admiralitete velikopotezno napačno vest, ki hoče po starem angleškem običaju prevlati težko krivdo človeških umorov na druge. Splošno je znano, da se v dolgi norveške obale stalno redno vozijo potniški parniki, ki so vzdrževali civilni potniški promet. Zani sta vedel Aalesundom in Kristiansundom že dalje časa na razpolago sedaj potopljeni ladji, ki ju je vsled gradnje in brzine nikakor ni bilo mogoče zamenjati z običajnimi tovornimi ladjami. To velja zlasti za »Irmu«, ki je bila urejena le za osebn promet in vzel svoje brzine nikakor ni bila sposobna na prevoz blaga. Ob ladji sta bili ob vsej tankjšnji obali dobro znani in nista nikdar pluli v vojaški zaščiti ali v spremstvu vojnih ladij. Imeli sta kakor vse ladje v norveški civilni službi norveško zastavo, ki je bila poleg tega svetlo narisana tudi na obeh ladijskih bokih. Ker je bil napad izveden še pred mrakom iz malenkostne oddaljenosti 200 metrov, se o zamenevni ne more govoriti. Ker je poveljnik britanskega brzega čolna vrhu tega prav z bližnje streljal s strojnici na potapljačo se ladjo »Irmu«, čeprav je vladalo na krovu veliko razburjenje in tekanje sem in tja ter je s tem obstreljevanjem povzročil še nove žrtve, moramo kot nepravilno zavrniti tudi prvo možnost, da je namreč šlo za zmoto iz trte izvita je trditve britanske admiralitete, da sta imeli ladji na krovu razstrelivo, je tako nesmiselna, da se z njo ni treba nadalje baviti, kajti pomorska vojna je v zadnjih letih stokrati in stokrat dokazala, da od torpediranih ladij, ki vozijo razstrelivo, ne ostane po torpediranju ničesar več. V tem primeru pa naj bi se, kakor

Proglas bolgarskega sv. sinoda

Sofija, 18. febr. Sofijski jutranji tisk prinaša poziv sv. sinoda na bolgarski narod. V pozivu se bere med drugim, da se je Bolgarija vsa stoletja borila zgolj za svojo svobodo in uresničenje svojih narodnih idealov. Sovražniki bolgarstva pa so vedno nasilno poizkušali oslabiloti notranji fronto in pogrti Bolgarijo v zmedo. Zadnji teroristični napadi na ekatera bolgarska mesta, ki so v nasprotju z vsako moralo in vsakim mednarodnim pravom, so hoteli pogrti delavni in marljiv bolgarski narod ponovno v trpljenje in brezpravnost. Bolgarska moč se opira na pravico, ki ji jamči končno zmago.

Razvrednotenje kitajskega dolarja

Stockholm, 16. febr. Američani so pogovori čungkiško vlado, da je določila nov tečaj kitajskega dolarja za inozemce. Po poročilu »Timea« je bil tečaj dosedanjih 20 kitajskih dolarjev za en ameriški dolar zvišan na 40:1. List pravi, da se Zedinjene države že dalje časa zahtevale tako razvrednotenje kitajskega dolarja. Novi tečaj omogoča ameriški vojaški upravi gradnjo novih letališč zboljanec sedanjih, postavitev bivalisti za čete itd., vse po polovičnih cenah. Na ta način bodo lahko že vnaprej zavrnili vse morebitne ugovore zaradi pretiranih izdatkov na Kitajskem, koristi pa bodo imeli tudi ameriški vojaiki, ki bodo še nadalje plačani v amerikih dolarjih. To bo za njih dobro zlasti na črni borzi, kjer so tečaj najmanj dvakrat višji kakor sedanjí, čve ni tečajni.

Kronika

* Minister Göbbels na koncertu berlinske filharmonije. Minister dr. Goebbels se je udeležil koncerta berlinske filharmonije, ki jo vodi dirigent Wilhelm Furtwängler. Izvajala je bila med drugim tudi Beethovnova 5. simfonija.

* Za podtajnika v mornarskem ministru je Duce imenoval šefa mornarice, admiral Giuseppe Sparzani. Admiral Sparzani je nosilec dveh srebrnih svetin za hrabrost.

* Podguverner rimskega mesta, Mussolini je imenoval prefekta rimske province za podguvernerja mesta Rima.

* Spominjska plošča skladatelju Wagnerju v Benetkah. Ob 51. obletnici smrti Richarda Wagnerja so v Benetkah vzdali na palači Vendramin marmorno ploščo z napisom »13. februar 1813, Richard Wagnerju v spomin«. Zastopniki mesta Benetk so položili pred marmorno ploščo vence.

* Castel Gandolfo izpraznjuje. Vatikanski radio je nedavno oznanil, da bo papežev poletno bivališče Castel Gandolfo zaradi terorističnih napadov na to ozemlje izpraznjeno. Trenutno se nahaja na tem ozemlju še 10 tisoč oseb.

* Svetilna bomba je padla na papeževo palačo. Pri zadnjem terorističnem napadu na Rim, ki so ga izvedli angloameriški letalci, je odrgel neki pilot svetilno bombo, ki je padla na streho papeževe palače v vatikanskem mestu. Bomba je zanesla ogenj, katerega pa so gasilci takoj pogasili, tako da ni nastala večja škoda.

* Diamantna poroka stoletne ženske. Neka Francozinja v Abbevilleu je pred kratkim obhajala svojestven jubilej. Praznovala je svoj stoti rojstni dan, obenem pa diamantno poroko. Mož stoletne žene živi in je trinajst let mlajši od svoje »boljšee polovice«.

* Smrt najznamenitejšee letalke. Po vestni angleškega poročevalskega urada je v nekem boju izgubila življenje najznamenitejša novozelandska letalka Miss Jane Winston.

* Poplave v Južni Afriki. Močni nalihi so v zadnjem času povzročili v Južni-Afriki zvezi velike poplave prostornih ozemelj, poročajo Timesi. Posebno v okraju Kimberley je zelo trpelo prebivalstvo in poljedelstvo.

* Solana mizarska vajenka. Med vojnimi poklonimi tekmi v Braunau se je pojavila pred dnevi tudi 16 letna Frida Mitterbauerjeva iz Eggelsberga pri Braunau. Dele se je polotila zanj čudnega dela; vzela je namreč v roko oblič in žago ter se že nekaj časa vezba v mizarskem poklicu. Poprej je Mitterbauerjeva obiskovala šolo ter je imela priložnost, da se posveti drugemu poklicu, ne pa rokodelstvu. Navzlic temu se je odločila za mizarsko stroko, ki je enostavnejša razloga, ker ima oče mizarsko delavnico in nima potrebnih pomočnikov.

* Nedovoljeno trgovanje z boni za železo. Pred sodnikom-pododnim grškega sodišča se je moral zagovarjati Ludovik Slana iz Grada zaradi protizakonitega trgovanja z boni za železo. Na vojni od Špila do Grada je namreč kupil nakazi za 260 kg železa, od katerih je za 200 kg nakazil prodal naprej z znatnim dobičkom. Ker je trgovina z železom potrjena v Nemčiji vojnim zakonom, je bil Slana obsojen na 5 mesecev ječe.

* Tat iz navade obsojen na smrt. V Gradcu je bil obsojen na smrt 32 letni krovski pomočnik Ferdinand Groschell. Mož je lansko leto izrabil zatemnitvene

Vsak letalski alarm mora biti vsaj resna vaja za primer dejanskega bombardiranja; šele ko bodo vsi stanovalci hiše ali uslužbenci ura-
da in podjetja v zaklonišču, bo
mogoče praktično ugotoviti nedo-
statke in jih še pravočasno odpra-
viti, preden v resnem primeru po-
vzročijo morebitno katastrofo. Za-
to je v lastnem interesu stanoval-
cev in uslužbencev, da gredo ob
alarmu v svoje ali, kjer tega ni,
najbližje javno zaklonišče.

KULTURNI PREGLED

Jalenovi »Bobri«

Pisatelj »Ovčarja Marka« Troja brez zvoncev, novelistične zbirke »Previs« in dr. Janez Jalen, je dovršil svoje do-
slednje pripovedno delo, trilogijo
»Bobri«. Prva knjiga te zgodovinske po-
vesti je bakrenodobna odnosno poznokame-
nodobne stopnje človeške kulture je izšla
(v Slovenščini knjižnici) 1. oktobra 1942,
druga 10. avgusta 1943 in tretja 20. de-
cembra 1943. Okrog 700 strani obsega to-
delo pomeni že po obsegu literarno de-
javnost, ki je v našem slovstvu nima kaj dosti
enakih.

Posebno zanimivost pa daje Jalenovim
»Bobrom« njih snov: nabaden naš pisat-
elj se ni le lotil s tolikšnim znanjem in to-
liko vnemo epičnega obravnavanja, ki so-
časne kulture, ki se je razvijala kakih
tisoč let na nekdanjem Velikem jezeru, ka-
korko imenuje Jalen tedanje jezero na čeli
današnjega Ljubljanskega jezera. Če pom-
slimo, da so bili prvi sledovi nekdanjega
jezerskega življenja odkriti šele l. 1854, s
poznajmo izkopninami izpolnjenimi in le
deloma arheološko zadostno proučeni; če
vemo, da se mora pisateljeva stvarjalna
fantazija pri sestavljanju podob tedanje-
ga prirodnega in zlasti še človeškega živ-
ljenja oprijemati raznih bolj ali manj za-
nesljivih znanstvenih dognanj in nalik z
življenjem današnjih primitivnih ljudstev,
ki so na sorodni kulturni stopnji, tedaj po-
stanemo tem bolj pozorni na Jalenovo
stvaritev.

Nemara nam bo pisatelj »Bobrov« ob ka-
ki priliki odprl pogled v nastanek vsake
nenavadne pripovedne kompozicije: v znan-
stveno literaturo, ki jo je moral proučiti,
preden je dobil vsaj v glavnem veljavne
podatke o zgodnji koliki, o tedanji stano-
vanjski, kulturni, o stanju ribištva in lo-
va, o človeški noši, o hrani, o rodbinskih
razmerah in sploh o spolnem redu, o ro-
dovnih navadah, o veri in praznovanju, o
obrambi in napadih, o prometnih oblikih,
o začetkih rokodelstva in poljedelstva, o
pohodih v tuje kraje, o medsebojnih sti-

predpise za vlom v neko trafiko v Wagni,
kjer se je polastil večje množine tobaknih
izdelkov. Poleg tega je izvršil še več tat-
vin pri izvrševanju svojega poklica. Od
l. 1941. do 1943. je ukradel štiri kolesa.
Ker je sodišče sprevidelo, da se grešnik
ne bo spokoril, ga je obsodilo na smrt.

Iz Ljubljane

u— Spored promenadnega koncerta v
nedeljo 20. februarja 1944 ob 11.30 do 12.30
pred Narodnim domom: Maks von Wur-
mohr; Božje iskre. Karel Maria v. Weber:
Uvertura iz opere »Pezizca«. Walter v.
Paul Linke: Zavržena ljubezen, Hruby:
Lehariana, Fantazija, G. Winkler: Japon-
ska čajarna, R. Grigo: Harlekinovi mu-
zanti serenada, Franc von Blum: Vasto-
rija kraljica.

u— Nov grob. Po dolgi, mučni bolezni
je preminila vdova po železničarju ga.
Marija Klopčičeva. Za njo žaluje
je rodbina Klopčičeva, Erjavčeva in Bi-
tenčeva. K večnemu počitku so blago ma-
nili spremenili v petek popoldne na poko-
pališče k sv. Križu. Naj v miru počiva!
Svojem izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Pogreb za blagopokojnim trgovcem
g. Antonom Možekom bo v soboto 19. fe-
bruarja ob 9. uri dopoldne v St. Vidu na
tamošnje pokopališče. Sv. maša zadušnica
pa se bo brala pri franciskanih v Ljublja-
ni v soboto 26. februarja ob 7. uri. V več-
rnejši osmrtnici smo zamenjali uro pogre-
ba in maše zadušnice kar s tem poprav-
ljamo.

u— Poškodovani bankovci. Davčna upra-
va Ljubljana mesto opozarja vse davko-
plačevalce, da pod nobenim pogojem ne bo
sprejemala poškodovanih bankovcev, ker
pošta dosledno odklanja sprejem takih ban-
kovcev od davčne uprave. Kot poškodovan
se smatra vsak bankovec, ki mu manjka
najmanjši kosček papirja.

u— Sedmi tečaj za pomočnice za hišno
prvo pomoč ob letalskem napadu se pri-
čne v ponedeljek 21. t. m. od 17. do 18.30
ure. Predavanja bodo v sejni dvorani
mestnega poglavarstva. Dohod poleg pro-
dajalne mestne elektrarne. K tečaju naj
pridejo vse za hišno zaščito prijavljene
gošče in gospodice, ki so se prijavile do
17. t. m. One udeležence tega tečaja, ki bi
bile po 17. uri še zaposlene, naj prosijo
svoje delodajalce, da jim omogočijo za te
dni prihod k predavanjem o pravem ča-
su. Predavanja se prične točno ob dolo-
čeni uri.

u— Sneg in sonce. Ze v četrtek dopol-
odne se je začel ponujati sneg, snežinke pa
so bile tako redke, da so se na tleh spri-
tly zgubljale. Nebo je ostalo do večerajšnega
jutra po večini zamreženo. Selo okoli 10.
so se megle razpuštile in posijalo je son-
ce. Burja pa je zanašala nad mesto drob-
ne snežinke, da se je videlo kakor bi
padale z jasnega. Mraz je ostal stanovi-
ten in je bilo živo srebro v toplomeru v
petek zjutraj nekaj stopinj pod ničlo. Čez
dan se je ozračje nekoliko ogrelo, vendar
hoja na prostem ni bila nič kaj prida pri-
jetna.

u— Debeli četrtek je letos minil brez
posebnega veseljačenja. Stara tradicija pa
ima vendar še svoje korenine in zato
je bilo v gostinskih obratih živahnost
kakor druge dneve, pa tudi v mairskate-
rem domačem gospodinjstvu se je našlo
kaj za približek, čeprav je na ta dan za-
radi vojnih časov vedno manj godovnja-
kov. Bolj redki so bili tisti, ki so se lahko
pohvalili, da so se sladkali s prej za ta
praznik običajno špehovo ali kakor koli
že pripravljeno svinjino. Večina se je mo-
rala zadovoljiti s skromnejšim približ-
kom. Po stari navadi so se naši gostil-
ničarji potrudili, da so svojim gostom po-
stregli s čim večjo izbiro jedade in pija-
če. Zlasti petičnejši med nami so si lahko
privoščili klobas, pečenke in drugih do-
brob za želedec, pa tudi pristne vinske
kapljice. Komur pa v četrtek ni bilo da-
no, da bi potolažil s kakršnim koli pri-
boljškom svoj želedec, bo imel priliko še
danes in jutri, na pustno soboto in nede-
ljo nadoknaditi zamujeno, seveda če bo
v žepu kaj prida cvenka.

u— Učite se stroještva. Praktično znan-
je koristno vsakomur sedaj in v bodoče
v začetnem ali javnem poklicu. Novi eno-
dvo- in trimesečni stroještvi tečaj pri-
čenjajo dne 22. in 23. februarja. Moderna
stroještva, desetprstna učna metoda.
Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte
daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni
zavod«, Demobrnska 15.

u— Društvo »Dom slepih« v Ljubljani
darujeta iz skromnih prihrankov mamic,
namesto cvetja na daljni grob ljubljene-
ga tatic, Tomo in Jadranka Kuljiš 200.
Za plemeniti dar najlepša hvala.

u— V posetitev spomina blagopokojne
ge. Terezije Medić je poklonila ga. Evgen-
ja Perko 100 lir Društvo slepih.

u— Kdaj ste pustili zadnjičkrat očistiti
in napolniti vaš pisalni stroj? Vsak pisalni
stroj potrebuje čiščenje vsaj vsakih 6 me-
secev. Pokličite tedaj 26-36, specialno de-
javljeno Everest servis, ki vam bo izvršila
v najkrajšem času čiščenje vašega pisal-
nega stroja, kakor tudi potrebna popravila
strokovno, precizno in po zelo solidni ceni.
EVEREST, Prešernova 44.

u— Staršem dijakov-inj in visokošol-
cev-ik pripravljamo, da zaposlijo svoje
hčerke in sinove in jih prijavijo v nov
stroještvi tečaj, ki prične dne 22. in 23.
februarja. Praktično znanje vsakomur ve-
dno koristno. Vpisovanje dnevno. Informa-
cije, prospekte daje: Trgovsko učilišče
»Christofor učni zavod«, Demobrnska 15.

u— Radio žarnice vseh vrst, po možno-
sti nove, kupimo. EVEREST, Prešernova
št. 44.

Iz Vrhnike

Pokrajinska gozdna drevnecna v Lo-
gatu bo oddajala spomladni gozdnom po-
sestnikom mladice po sledečih cenah:
tisoč konadov smrek semenskih triletnih
100 lir, petletne 120 lir, smreke presajen-
ke štiriletna 140 lir, petletne 150 lir, se-
menke črnege bora triletna 70 lir. Manj
ko 500 sadik ni mogoče naročiti. Prijave
sprejema občinska pisarna.

Veliko uslugo večernim potnikom je
napravila železniska uprava, ki je dala
nedavno napraviti na postajališču Vrhnika-
trg močno obilno električno razsvet-
ljavo, kakršne smo pogrešali vsa leta na-
šega novega kolodvora.

Z Gorenjskega

V Bohinjski Bistrici je 14. februarja
nenadno preminil 44 letni brivski mojster
Ivo Torčič. Zapušta soprogo Olgo. Po-
kojnika so položili k večnemu počitku v
petek dopoldne na pokopališču v Bo-
hinjski Bistrici.

Smrt pri izvrševanju dolžnosti. Dne 6.
februarja je pri izvrševanju dolžnosti na-
šel smrt stražmojster varstvene policije
Franc Kuganigg. Zapušta soprogo Kata-
rino in številno drugo sorodstvo v Kam-
niku, Celovcu, Podlublju, Linzu in Čr-
nuču. Pokojnik je bil star 45 let.

Umrlj so v Celovcu: 56 letna poljska
delavka Ana Stücker, 62 letna vdova po
inženirju Pavla Varetza in 64 letni kur-
jač Emil Böhm.

Prečitali so se v Celovcu: deseterik Ja-
nez Piesneger in Helena Lušnikova, de-
setnik Janez Zachor in hišna pomočnica
Martina Adamčeva, podčastnik Jožef
Kummerer in pomočnica protiletalske za-
ščite Rozalija Granigova, deseterik Jožef
Miki in Helena Wurzerjeva, stavbni risar
Herman Kratzer in poštna namestnica
Mevila Običeva roj. Stefan.

Negode in nesreče. Roko si je zlomila
pri padcu soproga strojevodja Barbara Le-
gler v Lavantinski do-
lini. Zasebnico Ano Holzbauerjevo je po-
vzročila pri čemer si je zlomila le-
vico. Pri rezanju slame si je odrezal le-
nek kazalec Erh Vedenk iz Volšperka.
Pri smučanju si je zlomil desno nogo Ja-
nez Koler iz Sv. Jurja v Lavantinski do-
lini. Krožna žaga je 50 letni poljski delav-
ki Marjeti Mesnerjevi poškodovala desmo,
da so jo morali prepeljati v celovško bo-
lnišnico.

S štajerskega

Razstava o terorističnih napadih iz zra-
ka v Celju. V soboto 19. februarja bodo v
Celju otvorili potujočo razstavo o terori-
stičnih napadih z zraka. Razstava bo ob-
činstvu dostopna 10 dni.

Ureditev dela v trboveljskem okrožju.
V Trbovljah so imeli pred dnevi zborova-
nje obratnih zaupnic, na katerem so ob-
ravnavali ureditev dela glede na socialno
položje. Obratna zaupnica Mascherjeva je
podala poročilo o nalogah, katere pripada-
jo ženskam v vojni. Za Mascherjevo je
govoril primirij dr. Rimml, vodja trbo-
veljske bolnišnice, ki je opisal vlogo žene
v bolniški strelbi. O gospodarskih zade-
vah je govoril poročevalec König, ki se je
bavil zlasti z vprašanji obuvanja in tekstil-
nih potrebščin. O uporabi tega in onega je

treba postopati z največjo štedljivostjo.
Poročila sta še zastopnik voditelja pre-
hranjevalnega urada Jurko in referent
Bauer, ki je govoril o nalogah žensk v
obratih. Na koncu se je vsem predavate-
ljem za poučna izvajanja zahvalila obra-
tovodkinja Schultzova, ki je obljubila, da
bodo ženske v trboveljskem okrožju v pol-
ni meri storile svojo dolžnost.

Zaključek šole na Jareninskem dvoru.
Na Jareninskem dvoru v Slovenskih gor-
cih se je pred kratkim zaključil šolski te-
čaj, katerega se je udeležilo 30 mladcev,
sinov kmetov in posestnikov na Pohorju
ter iz mariborskega okrožja. Učenci so se
ob zaključku tečaja zbrali k sestanku, na
katerem so pokazali svoje uspehe. Bila je
izrečena pohvala učencem, pa tudi njiho-
vim učiteljem.

Z železnim križcem 2. razreda je bil od-
likovan deseterik Franc Voda iz Vurberka
pri Ptuj.

Kaznovan prepričljivec. 24 letni Jožef
Belčak iz ptujske okolice je bil v okrožju
Lipnice zaposlen pri delu, pokazal pa je
veliko nestrpnost in prepričljivost. Med
drugim se je spril z neko dnarico ter jo
udaril z vilami za senco. Zaradi tega je pri-
šel pred graško sodišče ter bil obsojen na
pol leta ječe.

Obsoda zaradi surovega ravnanja z ži-
vino. Pri nekem posestniku v radgorskem
okrožju zaposlen hlapec Stanko Hanželič
je bil obsojen na 10 mesecev ječe, ker je
s kosilcem sunil gospodarjevo tele s tak-
šno surovostjo, da je živali poabil nogo.
Telciha so morali zaradi poškodbe zaklati.

Iz Trsta

Vrhovni komisar za Jadransko primorje
je izdal odlok o ustanovitvi blagovno-
prometne družbe na operacijskem podro-
čju Jadranskega primorja. Namen družbe
je zagotovitev življenjskega važnega blaga
za operacijsko področje Jadranske pri-
morje. Družba se imenuje »Adrija«, je ja-
vnoopravna ustanova s sedežem v Trstu,
njeni organi štejejo poleg predsednika 3
člane in nadzorni odbor, v katerem je
pet članov. Člane predstojništva in nad-
zorstva imenuje in odstavlja vrhovni ko-
misar za Jadransko primorje.

Smrt ženskega sodnika. V Trstu je umrl
dr. Eduard Tommasini, ki je bil svojčas ka-
sacijski predsednik pri tržaškem apelacijs-
kem sodnem dvoru. Ko je bil l. 1924. pre-
meščen k rimski kasaciji, se je rajši opla-
vedal svojemu položaju, kakor da bi za-
pustil svojo rodno mesto. Posvetil se je
odvetništvu, v katerem je deloval 20 let.

Izpitni na tržaški univerzi. Na tržaškem
vseučilišču bodo od 14. do 26. februarja
diplomski izpiti za pravno, politično, go-
spodarsko, trgovsko in filozofsko stroko.

Mrtvaški zvon. Te dni so umrli v Trstu
64 letni Josip Popelj, 70 letna Antonija Göt-
tinger, 83 letna Alojzija Marjan, 88 letna
Barbara Saneč v. v. Godina, 67 letni An-
ton Glavan, 58 letni Ivan Lončar, Junj Zla-
ta, 58 letni Segnari, 68 letni Mikič Glasč,
69 letna Zofija Lettis, 80 letna Marjeta Ma-
tjašič, vdova Kolaše, 80 letni Henrik Ipavec,
75 letna Ivanka Tenčič v. v. Usaj, 40 letni
Iv. Lukša, 90 letna Eugenia Budak, 72 letni
Ivan Mota in slikar Josip Kranjc.

Kondenzirano mleko za otroke. Prehra-
njevalni zavod v Trstu sporoča, da se bo
od 14. februarja dalje delilo kondenzirano
mleko za mladino do 18. leta. Prav tako
prejmejo kondenzirano mleko nad 65 let
stare osebe, in sicer dobi vsak upravičenec
po eno dozo kondenziranega mleka, ki sta-
ne 10.50 lir.

Poslovne ure na pošti. Uradne ure so do-
ločene za tržaške poštne urade in za pošt-
ne urade na Barkovljah, Škedenju in pri
St. Ivanu od 8. do 12. in od 14. do 18.
(sprejemanje denarnih pošilk do 17.). Edi-
no poštne ure na Borznom trgu bo poslo-
valo neprekinjeno od 8. do 18. (sprejema-
nje denarnih pošilk do 17. ure).

Eksplozija mine. Na Proseku pri Trstu
je eksplodirala mina in poškodovala de-
lavca Alberta Kodra iz Sv. Križa pri
Trstu. Ranila ga je na glavi in rokah, da
so ga morali odpeljati v tržaško bolni-
šnico.

Iz Gorice

Iz zašede je bil ranjen na Svečnico An-
ton Buda iz Tomaževice pri Komnu. Mož
se je peljal s kolesom iz Stanjela, ko ga
je zadela krogla v trebuh in nogo.

Izginula mladina. V Gorici je minuli
teden izginilo več mladoletnih oseb, med
njimi dva fanta in dve deklici, katerih
prva je imela 17, druga pa 18 let.

ki ga je spoznal pri podravskem veljaku
Pšeničnem Klauzu. »Kmeti in lovci in bi-
biča, vse tri združim v sebi«, prvi. »Na
svojem kolišču in svoji trdnji. In kipec
matere zemlje postavim v svojo kočjo. In
še po svetu bom tovoril. In vsemu Velike-
mu jezeru zagospodarim«.

V tretji knjigi (z naslovom »Vrhe«)
vidimo Ostrorogega, zajetnega starca, ki je
še poln moči in drznosti (prim. njegovo
zmagao nad močnim turom), na višku vpliva
in oblasti. V tem razdobju njegovega
življenja se že dobro uveljavlja Jelenov
sin — naslednik, Oprenzi Srnjak, ki je po-
dedoval odlike dela in očeta. V tem času
doživlja kolišča na Velikem jezeru znamenit
dogodek: prihod grške ladje Argo z Jazo-
nom in čarovnico Medejo, ki prestoplja
rodbino Ostrorogega s sugestijo in hipno-
zo, kakor bi dandanes označili njene ča-
rovniče. Grki se zvežejo z rodom Tršatega
Tura in tako s mo poglobe nasprotja med
obema rodovima, dokler ne spravijo svojo
razložiščno ladjo na plečih Turčevcev od
vrhniškega Močnika na morje. Ob vrnitvi
pride do spopada z Ostrorogovimi ljudmi,
pri čemer je zadnji povod Zvesta Čr-
nolaski, ki si jo kot drugo ženo prisvoji
Oprenzi Srnjak. Le-ta se je med tem na-
učil od Grkov splavljati zlato, ki ga je od-
kril v Dravi in se tam tudi oženil z boga-
to dedinjo Zlatolaso Lipo. Po tej poti je
Ostrorogi Jelen prodrl s svojimi ljudmi
daleč na vzhod od Drave, tja na neskonč-
no ravan proti Blatnemu jezeru, kjer se mu
odpro nenajdena lovišča in kamor sklene
preseliti svoj rod, ko vidi, da so Veliko je-
zero odkrili tuji in da domačine ne čaka
nič dobrega. Svojega vrha potem takem ni
dosegel. In glej, glavni močnega jezerjan-
skega rodu uniči znamenita bobrova in
druga lovišča ter pripravi svoje za prese-
litev. In počasi odidejo vsi zapovrstjo s
svojimi ženami, hlapci in čredami daleč na
severovzhod, na veliko panonsko ravan,
kjer se posvetijo poljedelstvu. Ostrorogi
Jelen doživi kot patrijarh svojega rodu
uporabo živine in lesenega pluga za kmeč-
ko delo, in ko umrje, sežgo z darilnimi
obredi in med obilnimi žrtvami njegovo
truplo in ga skupaj z največjo svetinjo —

kostmi bobra — pokopljejo v visoki gomili
sredi ravni, kjer valovi poleti morje zlato
zoreče pšenice.

Največja umetniška pomanjkljivost Jale-
nove trilogije je njena izrazito epična
slabokrvnost: mnogo pripovedovanja, še
več opisovanja, toda celotna epična linija
je bolj šibka in nesomerna. V drugem delu
se spusti precej nizko, da se v tretjem zo-
pet nekoliko dvigne. Posamezne osebe, raz-
en Brkatega Soma, Ostrorogega Jeleni in
Oprenzega Srnjaka, so psihološko karakte-
rizirane preslošno, v vseh treh delih se
čuti ponekod prisiljenost, izumetničenost in
precejšnja napakitenost pojmovnejevalne, ilu-
strativne tvorine v škodo osrednje zgodbe,
ki bi dala trilogiji trdno hrbtnico. Nespor-
no pa imajo »Bobri« svoje odlike, ki so-
to Jalenovo pravo pisateljsko pero: so to
njegovi opisi narave, posebej se opisi lovov
in živali, v čemer je dandanes Jalen v slo-
venski prozi neprekosljiv.

Stilistično so za Jalenovo pripovedova-
nje značilni kratki stavki, ki bi s svojo od-
sekanostjo učinkovito suhoparno, če bi si
pisatelj ne pomagal s pogosto rabo takih
veznikov, kakor so in, pa i, pod, kar pa
ni posebna vrtilna, kadar se taki vezniki
nakopijo; značilno zanj je tudi, da rad
začenja stavke z osebnimi zaimekoma. V
splošnem je Jalenov jezik izredno lep in
izrazno bogat; če se nam v dialogu zdi,
da se njegovi predhodniki ljudje izražajo
včasih preveč tako, kakor današnji gorenj-
ski kmetje, je v opisih izvirnih in iznaj-
dljiv. Marsikaj njegov izraz (n. pr. dre-
v a k za čoln, izžgan iz enega debela in te-
san) je trajno obogatil slovensko besedi-
šče.

ni dvoma, da je nekdanje Ljubljansko
jezero šele pod vplivom Jalenovega pripo-
vedovanja stopilo v zavest sedanjega do-
mačega prebivalstva. Jalenu bo ostal slo-
ves njegovega literarnega odkritelja in do-
slej največjega pesnika.

Posebno pozornost bi zaslužile številne
ilustracije akad. kiparja Franceta Gor-
šeta, in sicer s tem, kar je v njihovih
režah in doneskih pozitivnih in v tem
kar se zdi manj posrečeno. Morda bo o tem
še izpregovoril drug ocenjevalec.

Beleznica

KOLENDAR

Sobota, 19. februarja: Konrad.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Sloga: Bišofsbenska dekleta.
Kino Union: Kopalnica na skednju.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Deu-
Klanjšček Dia. Gosposvetska cesta 4; Bo-
hinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 18. do 6. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 19. februarja ob 16: Robinson ne
sme umreti. Red Sobota.

Nedelja, 20. februarja ob 16: Namisljeni
bolnik. Izven. Cene od 24 lir navzlo.

Ponedeljek, 21. februarja: Zaprt.

»Robinson ne sme umreti« je naslov
Foersterjeve mladinske igre, v kateri bo
našla mladina obilo vredne zabave in po-
učno jedro. Ljubki in komični prizori
dečkov, ki se igrajo po vzoru knjige »Ro-
binzon Crusoe«, Robinsona in Petka, po-
sledice njihove bujne domišljije in njiho-
vo goreče prizadevanje, da bi našli pogre-
šani rokopiš »Robinzona Crusoeja«, so pri-
kazane s pristranstvom in humorjem. V
glavnih vlogah: Gregorin, Vl. Skrbnišek,
Levarjeva, Bitenc in Ver

